

РЕШЕНИЕ

с. Старое Дрожжаное

КАРАР

2021 елның 28 октябре

№ 12/1

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы чикләрендә муниципаль жир контроле турындагы Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Жир кодексының 72 статьясы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы чикләрендә муниципаль жир контроле турындагы Нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар, 6 бүлегендәге нигезләмәләрдән тыш, 2022 елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча, рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.

3. Нигезләмәнең 6 бүлеге Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы чикләрендә муниципаль жир контроле турындагы Нигезләмәсе 2022 елның 1 мартыннан үз көченә керә.

4. «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы территориясендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Советының 2016 елның 14 сентябрэндәге 11/4 номерлы карарын (2019 елның 23 октябрэндәге 38/4 номерлы редакциядә) үз көчен югалткан дип танырга.

5. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында бастырып чыгарырга <http://pravo.tatarstan.ru>.

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Чүпрәле муниципаль районы Советының икътисад, инвестицияләр, авыл хужалыгы, эшкуарлык, экология, жир мәсьәләләре һәм муниципаль милек буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башлыгы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Советы Рәисе:

М.Р. Гафаров

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль
районы Советының 2021
елның 28 октябрэндәге 12/1
номерлы карарына
кушымта

**Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы чикләрендә
муниципаль жир контроле турында
Нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру тәртибен (алга таба - муниципаль жир контроле) билгели.

1.2. Законнарны бозган өчен административ җаваплылык каралган жир мөнәсәбәтләре объектларына карата жир законнарының мәжбүри таләпләрен юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар, гражданнар (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) үтәү муниципаль жир контроле предметы булып тора.

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы чикләрендә жирләр, жир кишәрлекләре яисә жир кишәрлекләренең өлешләре жир мөнәсәбәтләре объектлары булып тора.

1.3. Муниципаль жир контроле Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Мөлкәти һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы (алга таба - Палата) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.4. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле Палата вазыйфай затлары - Палата рәисе һәм Палата баш белгече (алга таба шулай ук - муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлар). Палатаның күрсәтелгән вазыйфай затларының вазыйфай бурычларына аларның вазыйфай инструкциясе нигезендә муниципаль жир контроле буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлар муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия булалар һәм җаваплы булалар.

1.5. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ Федераль законы, Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Палата муниципаль жир контролен үтәүне гамәлгә ашыра:

1) жирләрне, жир кишәрлеген яисә жир кишәрлегенә бер өлешен, шул исәптән жирләрне, жир кишәрлеген яисә жир кишәрлеген законнарда каралган хокуклары булмаган зат тарафыннан файдалануга тапшырмау турында мәжбүри таләпләр;

2) жирләрнең теге яисә бу категориясенә һәм (яисә) рөхсәт ителгән файдалануга карап, максатчан билгеләнеше буенча жир кишәрлекләреннән файдалану турында мәжбүри таләпләр;

3) билгеләнгән вакыт эчендә күрсәтелгән максатларда торак яисә башка төзелеш, бакчачылык, яшелчәчелек өчен билгеләнгән жирләрдән мәжбүри файдалануга бәйле мәжбүри таләпләр;

4) жирләрне максатчан билгеләнеше буенча файдалану өчен яраклы хәлгә китерү бурычы белән бәйле мәжбүри таләпләр;

5) вазыйфай затлар тарафыннан муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләрне үз компетенцияләре чикләрендә үтәүне.

Әлеге пунктта күрсәтелгән вәкаләтләр барлык категория жирләргә карата Палата тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.7. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында палата муниципаль жир контроле объектларын исәпкә алуны тәэмин итә.

2. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычлары белән идарә итү¹

2.1. Палата зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү нигезендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра.

2.2. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү максатларында жир кишәрлекләре «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Жир һәм жир участоклары Палатасы тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы нигезендә жир һәм жир кишәрлекләрен гражданнар, юридик затлар һәм (яки) шәхси эшмәкәрләр файдалана торган жирләрне һәм жир кишәрлекләрен муниципаль жир контроле палатасы тарафыннан билгеләнгән риск категориясенә кертү критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жир һәм жир кишәрлекләрен риск категориясенә кертү һәм бирелгән жирләрне һәм жир кишәрлекләрен риск категорияләренә кертү хәвеф-хәтәр категорияләрен үзгәртү Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы

¹ Муниципаль контроль рәвеше турындагы нигезләмәдә муниципаль контрольнең тиешле төрен гамәлгә ашырганда рисклар белән идарә итү һәм бәяләү системасы, Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан расланган әлеге төр Муниципаль контрольне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга карата гомуми таләпләр турында Федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, кулланылмый дип билгеләнергә мөмкин. Бу очракта планлы контроль (күзәтчелек) чаралар һәм планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар 248-ФЗ номерлы Федераль законның 61 һәм 66 статьяларында билгеләнгән үзгәртүләргә исәпкә алып үткәрелә.

Башкарма комитеты карары (алга таба – Башкарма комитет) белән гамәлгә ашырыла.

Жир һәм жир кишәрлекләрен Башкарма комитет тарафыннан куркыныч категориясенә керткәндә, шул исәптән:

1) күчемсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләр;

2) муниципаль жир контролен, контроль чараларын контрольдә тотучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан алына торган белешмәләр;

3) Палатадагы башка белешмәләр.

2.4. Палата тарафыннан жир кишәрлекләренә карата, бирелгән риск категориясенә карап, планлы тикшерү чаралары үткөрү түбәндәге вакыт белән башкарыла:

1) уртача хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән жир кишәрлекләре өчен - 3 елга бер мәртәбә;

2) уртача хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән жир кишәрлекләре өчен - 6 елга бер мәртәбә.

Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән жир кишәрлекләренә карата планлы контроль чаралар уздырылмый.

Жир кишәрлекләрен түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертү турында карар кабул итү таләп ителми.

2.5. Ел саен планлы контроль чараларның планнарына милек хокукында, сроксыз файдалану хокукында яисә башка хокукта булган, шулай ук ел саен уздырыла торган планны гамәлгә ашыру елында гражданнар һәм юридик затлар тарафыннан аренда хокукында файдаланыла торган жир мөнәсәбәтләре объектларына карата контроль чаралар кертелергә тиеш, ул соңгы планлы контроль чараны уздыру тәмамланган көннән алып, категориягә кертелгән жир мөнәсәбәтләре объектлары өчен түбәндәгеләр өчен:

1) уртача хәвеф-хәтәр - кимендә 3 ел;

2) уртача куркыныч, - кимендә 6 ел.

Жир кишәрлекләренә карата алдан планлаштырылган контроль чаралар үткәрелмәгән очракта, юридик затның яисә гражданның милек хокукы, мондый жир кишәрлегенә даими (вакыты чикләнмәгән) файдалану яисә башка хокук барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, жир кишәрлекләре еллык планга кертелергә тиеш.

2.6. Жир кишәрлеге хокук иясе таләбе буенча муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар гарызнамә кергән көннән 15 көннән дә артмаган срокта аңа бирелгән жир кишәрлеге турында хәвеф-хәтәр категориясе турында мәгълүмат, шулай ук жир кишәрлеген билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә кулланылган белешмәләр бирә.

Жир кишәрлеге хокукы Палатада элек бирелгән хәвеф-хәтәр категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Палата хәвеф-хәтәр категориясе бирелгән жир кишәрлекләре исемлеген (алга таба - жир кишәрлекләре исемлекләре) алып бара. Жир кишәрлекләрен жир кишәрлекләре исемлегенә кертү әлеге Нигезләмәнең 2.3

пунктында күрсәтелгән Башкарма комитет күрсәтмәсе нигезендә гамәлгә ашырыла.

Хәвеф-хәтәр категорияләрен күрсәтеп, жир кишәрлекләре исемлекләре Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (<https://www.chuprale.tatarstan.ru.>) контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла. Махсус бүлектән файдалану Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтының төп (төп) битеннән гамәлгә ашырылырга тиеш.

2.8. Жир кишәрлекләре исемлекләрендә түбәндәге мәгълүмат бар:

1) жир кишәрлегенә кадастр номеры яисә ул булмаганда жир кишәрлеге урынының адресы;

2) бирелгән риск категориясе;

3) жир кишәрлеген хәвеф-хәтәр категориясенә бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалау

3.1. Палата муниципаль жир контролен профилактик чаралар уздыру юлы белән дә гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чаралар Палата тарафыннан контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намуслы үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә сәләтле шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, аларны үтәү ысулларын контрольдә тотучы затларга мәжбүри таләпләрне житкерү максатларында гамәлгә ашырыла.

3.3. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткәрү контроль чараларын үткәрүгә карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар уздырганда контроль объектларының законда саклана торган законга зыян (зыян) китерү куркынычы яисә мондый зыян (зыян) китерү ачыктан-ачык янавы ачыкланган очракта, муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат кичекмәстән контроль чараларны үткәрү турында карар кабул итү өчен Башкарма комитет житәкчесенә бу хакта мәгълүмат жибәрә.

3.5. Муниципаль жир контроле палатасы тарафыннан гамәлгә ашырылганда түбәндәге профилактик чаралар төрләре үткәрелергә мөмкин:

1) мәгълүмат житкерү;

3) кисәтүләр игълан итү;

3) консультация бирү;

5) профилактик визит.

3.6. Мәгълүмат бирү Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, массакуләм мәгълүмат чараларында тиешле белешмәләрне урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча Палата тарафыннан дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булган очракта) һәм башка рәвешләрдә контрольдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша гамәлгә ашырыла.

Палата Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясындагы 3 өлешендә каралган белешмәләрне урнаштырырга һәм ярдәм итәргә тиеш.

Палата шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы халкына контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә аларның хәвеф-хәтәр критерийларына, шулай ук жир кишәрлекләренә карата үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында, аларны тиешле хәвеф-хәтәр категориясенә кертүдән чыгып, мәгълүмат бирергә хокуклы.

3.7. Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамавы турындагы кисәтү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәмин итү чараларын күрү турындагы тәкъдим, Палатада мәжбүри таләпләрнең әзерләнә торган бозылулары яисә мәжбүри таләпләрне бозуның билгеләре турындагы белешмәләр булган очракта һәм (яисә) мәжбүри таләпләрне бозуның закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китергәнлегә яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудырган очракта, контрольдә тотыла торган затка игълан ителә. Кисәтүләр күрсәтелгән белешмәләрне алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча Палата рәисе тарафыннан игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотыла торган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турындагы кисәтү Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан файдаланыла торган документларның типовой рәвешләре турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында игълан ителгән кисәтүләр теркәү номерын бирү белән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында Палата тарафыннан кисәтү белдерелгән очракта, контрольдә тотыла торган зат күрсәтелгән кисәтүгә карата ризасызлык белдерергә хокуклы. Кисәтүгә карата кире кагу Палата тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Контроль

астындагы затка язма рәвештә яки электрон документ рәвешендә каршы килү нәтижәсендә ризалык яисә килешмәү турындагы мәгълүмат белән җавап җибәрелә. Җавапта каршы килү белән риза булмау очрагында тиешле нигезләүләр күрсәтелә.

3.9. Контрольгә алынучы затларны консультацияләү муниципаль җир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхсэн кабул иткәндә йә профилактик чаралар, контроль чаралар үткәрү барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итү палата рәисе һәм (яки) муниципаль җир контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

Түбәндәге мәсьәләләр буенча консультация бирү телдән яисә язма рәвештә гамәлгә ашырыла:

- 1) муниципаль җир контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) муниципаль җир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
- 4) мәҗбүри таләпләре булган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында Палата тарафыннан башкарыла.

Контроль астындагы затларны телдән консультацияләү шулай ук гражданнарның җыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.10. Язма рәвештә консультацияләү муниципаль җир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан түбәндәге очрақларда гамәлгә ашырыла:

- 1) контрольдә тотыла торган зат тарафыннан консультацияләү мәсьәләләре буенча язма җавап бирү турында язма сорату бирелгән;
- 2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән җавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга җавап мәгълүматны өстәмә соратып алуны таләп итә.

Муниципаль җир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат консультация биргән очракта, файдалану мөмкинлеге Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Киңәшмә барышында муниципаль җир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затларның, контроль чараның башка катнашучыларының конкрет контроль чарасын, карарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне үз

эченә алган мәгълүмат, шулай ук экспертиза, сынаулар кысаларында үткәрелгән экспертиза нәтижәләре бирелә алмый.

Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле мәгълүм вазыйфаи затка эверелгән мәгълүмат киңәш бирү барышында мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотыла торган затны бәяләү максатларында Палата тарафыннан файдаланыла алмый.

Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан консультацияләргә исәпкә алу журналы алып барыла.

Тикшерелә торган затлар һәм аларның вәкилләргә биш һәм аннан да күбрәк бертөрләрәк мөрәжәгать иткән очракта, консультация Палатаның рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштыру, Палата житәкчесе яисә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлату юлы белән гамәлгә ашырыла.

3.11. Профилактика визиты контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференция-элементә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактика визиты барышында контрольдә тотылуучы зат аның эшчәнлегенә йә аның карамагындагы контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында, аларның хәвеф-хәтәр категориясен киметүнең хәвеф-хәтәр критерийлары, нигезләргә һәм тәкъдим ителә торган ысуллары турында, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларының эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында, аларны тиешле хәвеф-хәтәр категориясенә кертүдән чыгып хәбәр итә.

Профилактика визитын уздырганда, контрольдә тотыла торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Профилактика визиты барышында контрольлек итүче зат тарафыннан алынган аңлатмалар тәкъдим итү характерына ия.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда Палата күрсәтелгән чаралар кысаларында түбәндәге контроль чараларның һәм контроль гамәлләрнең төрләргә үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотыла торган затның (аның филиаллары, вәкиллекләргә, аерымланган структур бүлекчәләргә) урнашкан, язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү урынында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, тикшерү ярдәмендә);

2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);

4) урынга барып тикшерү (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (жирләр, жир участкалары һәм аларның өлешләргә турындагы белешмәләргә, шул исәптән ведомствоара

мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган белешмәләрне, «Интернет» челтәрендәге белешмәләрне, башка һәркем файдалана алырлык белешмәләрне, шулай ук фото- һәм кинога төшерү, видеога яздыру функцияләре булган хокук бозуларны техник режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүнең техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләрне, тикшереп торуга;

б) урынга барып тикшерү (тикшерү, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

Әлеге пунктта каралган тикшерү чаралары һәм контроль гамәлләр төрләре әлеге чаралар кысаларында конкрет контроль объектының әлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы нигезендә билгеле бер риск категориясенә кертелүенә бәйле рәвештә дифференцияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү палата тарафыннан контрольдә тотучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1 - 4 бүлекләрендә күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар рәвешендә уздырыла.

4.4. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү;
- 6) күчмә тикшерү.

4.6. Контрольдәге затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чараларны үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) палатаның гражданның һәм оешмалар, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан килгән мәгълүмат, шулай ук үзара бәйләнешсез контроль чараларны да кертәп, контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә мондый мәгълүматларны алу, шул исәптән контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, гражданның һәм оешмаларның мөрәжәгатьләре (гаризалары) вакытында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы турында белешмәләре булуы, шулай ук контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, контроль чаралар, шул исәптән башка контрольлек;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

3) контроль чаралар уздыру планына кертелгән контроль чараларны уздыру срокларын билгеләү;

4) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотыла торган затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм гражданның хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткөрү турында прокурор таләбе;

6) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу очракларын бетерү турында күрсәтмәне үтәү срогы чыккакач-контрольлек итүче зат тарафыннан бирелгән күрсәтмә белән бирелгән документлар һәм белешмәләр тапшырмаган яки бирелгән документлар һәм белешмәләр нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясарга мөмкин түгел.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары элге Нигезләмәнең 2 нче кушымтасында күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

4.8. Контроль чаралар контрольдә тотыла торган зат белән хезмәттәшлек иткәндә башкарыла торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чараны уздыру турындагы күрсәтмәсе нигезендә уздырыла.

4.9. Башкарма комитетның закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү турындагы яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү турындагы белешмәләр нигезендә контроль чара уздыру турында күрсәтмә кабул ителгән очракта йә контрольдә тотыла торган затның эшчәнлеге параметрларын билгеләгәндә, мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы расланган индикаторлар нигезендә контроль чараны уздыру өчен нигез булып тора, мондый күрсәтмә муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затның муниципаль контрольне үткәргә, контроль чараны уздыру турында дәлилле тәкъдим итү нигезендә кабул ителә.

4.10. Тикшерелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлектән башка уздырыла торган контроль чаралар вәкаләтле затлар тарафыннан муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтле вәкилләр тарафыннан Башкарма комитет житәкчесе биреме, Башкарма комитетның эш планнарындагы биреме нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда үткәрелә.

4.11. Гражданнарға, юридик затларға һәм индивидуаль эшкуарларға карата контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә вазыйфаи затлар тарафыннан муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру вәкаләтле затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Муниципаль жир контролен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда палата ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон рәвештә, шушы документлар һәм (яисә) белешмәләр булган башка органнардан яисә шушы документлар һәм (яисә) белешмәләр булган күрсәтелгән органнардан түләүсез нигездә документлар һәм (яисә) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яисә) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм уздырганда ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла торган һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүмат исемлеге белән билгеләнгән, алар карамагында шушы документлар һәм (яисә) мәгълүмат, шулай ук «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2021 елның 06 мартындагы 338 номерлы карары белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда шушы документлар һәм (яисә) белешмәләр булган башка органнардан контроль (күзәтчелек) органнары тарафыннан алына торган документларны һәм (яисә) белешмәләрне ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында бирү кагыйдәләре бар.

4.13. Юридик затларға, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарға карата планлы контроль чаралар чираттагы календарь елга план буенча контроль (күзәтчелек) чараларын уздыру планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа кертү һәм аннан ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чараларын төшереп калдыру Кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чаралар уздыру планнары нигезендә Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Планлы контроль (күзәтчелек) чараларын чираттагы календарь елга уздыру планын формалаштыру тәртибе турында» 2020 елның 31 декабрендәге 2428 номерлы карары белән расланган ел дәвамында үтәлә, аны прокуратура органнары белән килештерү, әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, ел дәвамында аннан контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру тәртибе турында» күздә тотыла.

4.14. Һичшиксез эшмәкәр, контрольдә тотылучы затлар булган граждан һөжүм иткән очракка Палатта контроль чара уздырганда булу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат тапшырырга хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны үткәрү шәхси эшмәкәр, Палатта гражданның әлегә мөрәжәгатә өчен сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле срокка Палата

тарафыннан күчерелә (эмма 20 көннән дә артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү керә:

1) контрольдә тотылуы затның яисә аның вәкиленең булмавы муниципаль жир контролен гамәлгә ашырырга, контроль чара үткәргәндә мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүгә комачауламый, контрольлек итүче затка тиешле рәвештә контроль чара үткәү турында хәбәр ителгән очракта, муниципаль жир контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат бәяләүгә комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китертү билгеләре булмау;

3) контроль чараны үткәргәндә контрольдә тотыла торган зат булмау (контрольдә тотыла торган зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) өчен житди сәбәпләр бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәү вакыты 10 эш көннән артмый.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата багланышларның гомуми срогы кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән арта алмый.

Россия Федерациясенә берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәү срогы оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Муниципаль жир контролен башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләрне башкаруга жәлеп ителә торган затлар тарафыннан контроль чаралар уздыру өчен контроль чаралар үткәү өчен кирәкле барлык очрактарда да мәжбүри таләпләрнең үтәлешен (бозуларын) исбатлау, фотосъемка, аудио- һәм видеозапись, геодезик һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру, геодезик һәм картометрик үлчәүләр һәм әлеге максатлар өчен файдаланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәүгә торган контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контрольдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яисә) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торгызу, жаваплылыкка тарту һәм (яисә) Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында Федераль законның 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чаралар Палатасын куллану турындагы мәсьәләне карау өчен вәкаләтле органнарга яисә вазыйфаи затларга мәгълүмат жиберү керә.

4.18. Контроль чарасы тәмамланганнан соң, контрольлек итүче зат белән узара хезмәттәшлекне күздә тоты торган контроль чара акты төзелә. Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгән, дип күрсәтелә.

Ачыкланган хокук бозулар бетерелгән очракта, актта контроль чарасын үткәрү тәмамланганчы, аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тугырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән очракта, мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чара акты контроль (күзәтчелек) чараларының Бердәм реестры аша турыдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына жибәрелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотылучы затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон рәвештә кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктура аша, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» аша һәм (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең башкару өчен кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктура аша житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бармаучы, контрольлек итүче зат булып торучы граждандан муниципаль жир контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар кылган гамәлләре һәм кабул ителә торган карарлар турында, аларны кәгазьдә документлар алу кирәклегенә турында палата адресына хәбәр жибәргән яки контрольдә тотылучы затның электрон почтасы адресы турында мәгълүмат палатасының хәбәрнамәсе булмаган очракта, хәбәрнамәне кәгазьдә яки Хисап палатасының электрон почта адресы турында белешмәсе булмаган очракта, аңа документларны Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасына булмаса (ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуну төгәлләмәсә). Күрсәтелгән граждандан Палатага документларны кәгазь чыганакта жибәрергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдә тотылучы затка муниципаль жир контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан кылына торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү, контрольлек итүче затка документлар һәм белешмәләрне почта элемтәсеннән файдаланып, шул исәптән кәгазь формада яки контрольдә тотучы зат запросы буенча хәбәр итү мөмкинлегенә булмаган очракта гына, палата тарафыннан жибәрелергә мөмкин.

4.21. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотыла торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31

июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 - 40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.²

4.22. Тикшеренү чарасын үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чараларының Бердәм реестрына кертелә. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

4.23. Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә Палатның (муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат) тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуларның контроль чаралары үткәреелгәндә ачыкланган очракта:

1) контрольдә тотыла торган затка, аларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау чараларын уздыру турында ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирергә;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә һәм граждандар, оешмалар игътибарына закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы булу турында һәм аны булдырмау ысуллары булу хакында теләсә нинди мөмкин ысул белән житкерергә, әгәр контроль чара уздырганда гражданның, жир мөнәсәбәтләре объектына ия булган һәм (яисә) файдаланыла торган оешмаларның эшчәнлегенә законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы яисә мондый зыян (зыян) китерелгән очракта, аны булдырмау ысуллары булу турында мәгълүматны турыдан-туры житкерергә;

3) контроль чара барышында жинаять билгеләре ачыкланганда яисә административ хокук бозу ачыкланганда тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына жибәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка җәлеп итү чараларын күрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә мөмкин булган зыянны булдырмый калуны тикшереп торуну гамәлгә ашыру чараларын, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне тәмин итү буенча билгеләнгән вакытта, әгәр мондый чара законнарда каралган булса;

5) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләпләрне үтәү

² Бу муниципаль контрольнең мәжбүри судка кадәр шикаять бирү системасы кулланыла торган очракта (39 нчы маддәнең 4 нче өлеше). Югыйсә әлеге норма төшереп калдырылырга тиеш.

буенча тәкъдимнәр бирү, башка чаралар уздыру буенча турындагы мәсьәләне карарга.

4.24. Әлеге Нигезләмәнең 4.23 пунктының 1 пунктчасында каралган хокук бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәдә күрсәтелгән хокук бозулар билгеләнгән срокта туктатылмаган очракта, мондый күрсәтмәне биргән муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат административ хокук бозу турындагы эш буенча карар законлы көченә кәргән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны үтәлмәве турында тиешле документлар кушымтасы белән хәбәр итә:

1) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.2 статьясында каралган дәүләт хакияте башкарма органы яисә жирле үзидарә органы (дәүләт милке чикләнгән жир кишәрлекләренә һәм жирләргә карата - “Россия Федерациясе Жир кодексын гамәлгә кертү турында” 2001 елның 25 октябрәндәге 137-ФЗ номерлы Федераль законның 3.3 статьясындагы 2 пунктында каралган дәүләт хакиятенә башкарма органы яисә жирле үзидарә органы дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләренә (жирләргә) карата;

2) дәүләт хакияте органы яисә жирле үзидарә органы, алар законнар нигезендә хосусый милектәге жир кишәрлекләрен максатчан билгеләнеше буенча алардан файдаланмауга яисә Россия Федерациясе законнарының мәжбүри таләпләрен бозып, аларны гавами сатулардан, хосусый милектәге жир кишәрлекләренә карата сату турындагы таләп белән судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

4.25. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда федераль башкарма хакият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакияте органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданныр белән билгеләнгән тәртиптә үзара хезмәттәшлек итәләр.

Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара уздыру барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка жаваплылык каралган жир законнары таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар күрсәтелгән актының күчәрмәсен дәүләт жир күзәтчеләге органына жиберәләр.

Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар, контроль чара тәмамланган көннән алып 5 эш көненнән дә соңга калмыйча, күрсәтелгән фактны раслаучы документлар кушымтасы белән үзбелдекле корылманы ачыклау турында хәбәрнамә жиберә, күрсәтелгән вазыйфаи затлар үткәргән контроль чара нәтижеләре буенча мондый объектны жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителмәгән һәм (яисә) жир кишәрлекләреннән файдалануның билгеләнгән чикләүләре нигезендә урнаштыру факты ачыкланган очракта.

5. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына), Башкарма комитет карарларына шикаять белдерү

5.1. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар Палатасы карарларына (гамәл кылмавына) карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 9 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

5.2. Хокук һәм законлы мәнфәгатьләре муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган контрольдә тотыла торган затлар судка кадәр шикаять бирелергә хокуклы:

1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;

2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;

3) контроль чаралар кысаларында муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләрен (гамәл кылмауларын).

5.3. Шикаять контрольдә торучы зат тарафыннан шикаятьне карауга вәкаләтле орган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталын кулланып электрон рәвештә тапшырыла.

Дәүләт яисә закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталыннан һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталыннан, закон белән саклана торган башка сер турындагы Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып, файдаланусыз бирелә. Тиешле шикаять белән Башкарма комитет житәкчесенең шәхси кабул итүендә дәүләт яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр булу турында Башкарма комитет житәкчесенә алдан хәбәр итеп бирелә.

5.4. Башкарма комитет карарына шикаять, аның вазыйфай затларының гамәлләре (гамәл кылмавы) район Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан карала.

5.5. Башкарма комитет карарына шикаять, аның вазыйфай затларының гамәлләре (гамәл кылмавы) контрольдә тотыла торган зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алып 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Башкарма комитет күрсәтмәсенә шикаять контрольдә тотылган зат тарафыннан күрсәтмә алынган вакыттан алып 10 эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү срогын житди сәбәп аркасында уздырган очракта, шикаять биргән затның үтенече буенча бу срок Палата (шикаятьне карауга вәкаләтле вазыйфай зат) тарафыннан торгызылырга мөмкин.

Шикаять биргән зат шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр аны тулысынча яки өлешчә кире алырга мөмкин. Шулу вакытта шикаятьнең кабат юнәлеше шулу нигезләр буенча рәхсәт ителми.

5.6. Башкарма комитет карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаятъ аны теркәгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

Аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматлар алу таләп ителгән очракта, шикаятъне карау срогы Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

6. Муниципаль жир контроленең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

6.1. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген баяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

6.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, муниципаль жир контроле өчен индикатив күрсәткечләр Башкарма комитет тарафыннан раслана.

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль
районы чикләрендә
муниципаль жир контроле
турындагы Нигезләмәгә
1 нче номерлы кушымта

**Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы мөлкәт һәм
жир мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан муниципаль жир контролен
гамәлгә ашырганда гражданнар, юридик затлар һәм (яисә) шәхси
эшқуарлар тарафыннан файдаланыла торган жирләрне һәм жир
кишәрлекләрен аерым хәвеф-хәтәр категориясенә кертү
критерийлары**

1. Урта хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәгеләр керә:

а) житештерү һәм куллану калдыкларын күмү һәм урнаштыру, зиратлар урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре белән чиктәш жир кишәрлекләре;

б) тулысынча яисә өлешчә чикләрдә урнашкан йә гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосасы чигенә тоташкан жир кишәрлекләре.

2. Уртача хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәге жир кишәрлекләре керә:

а) торак пунктларның жирләре категориясенә керә торган;

б) автомобиль юлларын, тимер юлларны, торба үткәргеч транспортны, электр үткәргеч транспортны, электр линияләрен урнаштыру өчен билгеләнгән жирләрдән тыш, жир һәм (яисә) авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр категориясенә керә торган сәнәгать, энергетика, транспорт, элементә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре категориясенә керүчеләр;

в) авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр категориясенә керүчеләр һәм торак пунктлар жирләре категориясенә керә торган жирләр һәм (яисә) жир кишәрлекләре белән чиктәш булганнары.

3. Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә урта яисә уртача хәвеф-хәтәр категориясенә кертелмәгән барлык жир кишәрлекләре, шулай ук жир кишәрлекләре төзелмәгән жирләрнең өлешләре керә.

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль
районы чикләрендә
муниципаль жир контроле
турындагы Нигезләмәгә
2 нче номерлы кушымта

**Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Мөлкәт
һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан муниципаль жир контролен
гамәлгә ашырганда планнан тыш тикшерүләр үткәру кирәклеген билгеләү
өчен кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы
индикаторлары**

1. Граждан, юридик зат, белешмәләре Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында булган жир кишәрлеге мәйданының жир кишәрлегенен индивидуаль эшкуары файдалана торган мәйданының туры килмәве.

2. Граждан, юридик зат, шәхси Истечение одного года с момента возникновения в результате проведения публичных торгов на основании решения суда об изъятии земельного участка в связи с неиспользованием по целевому назначению или использованием с нарушением законодательства Российской Федерации права собственности на земельный участок из земель сельскохозяйственного назначения.

эшкуар файдалана торган жир кишәрлегенә хокуклар турында күчемсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында белешмәләр булмау.

3. Граждан, юридик зат, жир кишәрлегенен индивидуаль эшкуары тарафыннан аның теге яисә бу жирләр категориясенә һәм (яисә) жир кишәрлегенән рөхсәт ителгән файдалану төрләренә каравы нигезендә максатчан билгеләнештә файдалануның булмавы.

4. Торак яисә башка төзелеш өчен билгеләнгән жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын төзүгә бәйле рәвештә капитал төзелеш, төзелеш эшләре алып бару объектлары булмау.

5. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән жир кишәрлегенә милек хокукы Россия Федерациясе законнарын бозып файдалануга бәйле рәвештә жир кишәрлеген тартып алу турындагы суд карары нигезендә гавами торглар уздыру нәтижәсендә барлыкка килгән мизгелдән алып бер ел узганнан соң.

6. Жир кишәрлеген максатчан билгеләнеше буенча файдалану өчен яраклы хәлгә китерү бурычын үтәмәү.